

УКРАЇНСЬКИЙ ПРОРОК — ЯК ДОТИК ДО ВІЧНОСТІ, ДО ГЛИБОКОЇ ВІРИ В ПЕРЕМОГУ СПРАВЕДЛИВОСТІ І НАЦІОНАЛЬНОЇ ПРАВДИ

Світлана Шевченко, к.пед.н.

Інститут педагогіки НАПН України
м. Київ, Україна

*І мене в сім'ї великій, в сім'ї вільній новій
Не забудьте пам'янути не злим, тихим словом!*

Тарас Шевченко

Метою дослідження є з'ясування патріотично-національних намірів пророка закликів вільного українського народу, які зумовлені нинішніми подіями, які нині так актуальні.

Тарас Шевченко (1814–1861) – славетний український поет, пророк нової України. За дослідженнями астрофізиків Тарас Шевченко – це зірка України. Гаряче слово поета запалило сотні, тисячі, а в наступних поколіннях – мільйони і десятки мільйонів людей вогнем національної свідомості, утворило з української мови національну релігію... І ці мільйони свідомих людей утворили нашу сучасну Україну – найкращу з держав, які тільки були за всю історію людства (Шевченко, 2009). Як Юрій Федькович писав: Тарас Шевченко апостол слова України! А Іван Франко славетно відгукувався про українського поета так: «Він був сином мужика – і став володарем у царстві духа. Він був кріпаком – і став велетнем у царстві людської культури. Він був самоуком – і вказав нові світи й вільні шляхи професорам і книжним ученим. Десять літ він томився під вагою російської солдатської муштри, а для волі «росії» зробив більше, ніж десять переможних армій» (ЗУА «Спадщина України», n.d.).

З літературних джерел відомо, що за радянських часів творчість Тараса Шевченка бачилася, на перший погляд, загальнодержавним надбанням: величезні щорічні накладки «Кобзаря» мовами народів СРСР та світу, присвяти, присвоєння імені Шевченка закладам, містам, вулицям, зокрема і в Казахстані, в місцях заслання Тараса. Та шану складала ідоліві у селянській свиті, а не академікові, не людині широкої ерудиції та глибоких філософських переконань. Із дослідження відомо, що діяла неофіційна заборона співати, навіть на шевченківських роковинах у Держав-

ному музеї Т.Г. Шевченка, «Заповіт», а також читати зі сцени чи по радіо «Кавказ». Також, по всьому Союзу ставили пам'ятники Кобзареві, а біля його пам'ятника навпроти Київського університету заарештовували тих, хто насмілювався співати й говорити рідною мовою... та не дивлячись на заборони велетень Тарас Шевченко став виразником українського духу, національного характеру, воскресив почуття духовної свободи та звичайної людської гідності, підняв народ з його духовного упадку, оздоровив його словом, «учив розуму святому», щоб стати людиною вільною, справедливою, вірною своєму народові, дому та самому собі...

Встановлено, що Тарас Шевченко справив великий вплив на політичні погляди членів і Кирило-Мефодіївського братства насамперед силою свого поетичного слова. У його творах немає цілісної політичної концепції, йдеться про погляди на окремі проблеми державності, соціально-політичних відносин, суспільного ладу в цілому. Світогляд Т. Шевченка позначається романтизмом козацького минулого насамперед з'ясування причини тяжкого становища українського народу (поема «Гайдамаки»).

У період творчості, який тривав з часу повернення в Україну після звільнення з кріпацтва й до розгрому Кирило-Мефодіївського братства, Т. Шевченко пристрасно працював над проблемою відсутності єдності українського народу. Він різко засуджував не тільки самодержавство, що було притаманним для всієї його творчості, а й класове розшарування всередині самого українського народу.

Виявлено, що значне місце в поезіях Т. Шевченка посідає проблема боротьби народів за національне визволення (поема «Кавказ»). Але Т. Шевченко мріяв про утвердження соціальної рівності й політичної свободи; про демократичну республіку — суспільство із самоврядуванням народу, колегіальною формою реалізації влади як гарантією від її сваволі. Вирішальна роль у такому суспільстві мала належати трудівникам, що працюють на своїй землі. Віддаючи перевагу буржуазній республіці перед самодержавством, він, однак, не розглядав її як ідеальний суспільний лад, бо і в ній є соціальна нерівність і насильство (Шляхтун, 2005).

Т. Шевченко не тільки різко засуджував кріпацчину, самодержавство, а й закликав народні маси до його повалення насильницьким, революційним шляхом: «...вставайте, кайдани порвіте і вражою злою кров'ю волю окропіте!». Отже, український геній виступав як послідовний революційний демократ, творчість якого справила величезний вплив на боротьбу

українського народу за своє соціальне й національне визволення яке так ототожнюється із сьогоденням.

Зроблено висновок, що неоціненний внесок в українську національну скарбницю зробив Тарас Григорович Шевченко — великий український поет, художник, мислитель, відомий в усьому світі як визначний гуманіст. Його значний інтерес до освітянських питань, створена ним система педагогічних поглядів, які знайшли своє відображення у віршах, публіцистичних і художніх творах. Громадсько-культурна та педагогічна спадщина вченого посіла гідне місце у національній скарбниці національно-культурних і духовних досягнень українського народу і, сам дотик до святого імені українського пророка є дотиком до вічності, до глибокої віри простого українця в перемогу Божої справедливості та національної правди (Шевченко, 2023). Доведено, що високо оцінюючи патріотичні мотиви Т. Шевченка було проведено десятки акцій, конкурсів, заходів які знаменують шевченківську літературну та художню спадщину в Україні XXI століття та за її межами. А патріотичні почуття, національний дух Тараса Шевченка пройняті в кожному творі, долею народу, думок та мрій, які спрямовані проти соціального й національного гноблення українців спрямовані на боротьбу як і сто років тому. Саме тому низько вклоняємося великому генію, пророку вільної, нової України, і в честь його шани має в кожній оселі на почесному місці висіти портрети Тараса Шевченка вбрані вишитими рушниками. Завдяки Великим, українським геніям ніколи і нікому не здолати національного духу Українського народу!

Ключові слова: Тарас Шевченко, український пророк, Кирило-Мефодіївське братство, національний дух, Український народ.

Література

- Жарких, М. (n. d.). Енциклопедія життя і творчості Тараса Шевченка. Вилучено травень 4, 2023, з <https://www.t-shevchenko.name/>
- ЗУА «Спадщина України». (n. d.). Творці республіки України 100 років державності: Тарас Шевченко. Вилучено травень 4, 2023, з <http://www.spadshina.com/programs/tvortsii-respubliki-ukrayini.100-rokiv-derzhavnosti/taras-shevchenko/>
- Шевченко, С. М. (2023). Освітні та філософсько-освітні погляди у творах Т. Г. Шевченка, які так співзвучні із сьогоденням... In М. Komarytskyi (Ed.),

Science and technology: problems, prospects and innovations. Proceedings of the 6th International Scientific and Practical Conference (pp. 305–309). CPN Publishing Group. Osaka, Japan. <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2023/03/SCIENCE-AND-TECHNOLOGY-PROBLEMS-PROSPECTS-AND-INNOVATIONS-16–18.03.23.pdf>

Шляхтун, П.П. (2005). Зародження і розвиток української політичної думки: Тарас Шевченко. У Політологія (теорія та історія політичної науки): Навчальний посібник. Либідь. <http://politics.ellib.org.ua/pages-1843.html>

ІННОВАЦІЙНІ ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ: ДОСВІД ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ

Оксана Шпарик, к. пед. н., ст. досл.

Інститут педагогіки НАПН України
м. Київ, Україна

За останнє десятиліття нові технології стали невід’ємною частиною навчальних аудиторій по всьому світу. А відтоді, як пандемія коронавірусу спричинила тимчасове закриття величезної кількості навчальних закладів по всьому світу, перехід на електронне навчання став стрімким, а цифрові технології навчання швидко стали незамінними. Англійські школи не стали виключенням. Нові ІТ-інструменти та методи навчання мають незаперечний вплив на англійське шкільне середовище завдяки набуттю більш захоплюючого, інклюзивного та індивідуалізованого навчального досвіду.

Комп’ютерне обладнання (інтерактивні дошки та планшети в класі), програмне забезпечення (від потокового мовлення до гейміфікації), освітні теорії та практики (в тому числі навчання впродовж життя або нанонавчання), а також досягнення в цифрових технологіях навчання продовжують трансформувати англійський освітній ландшафт, сприяють покращенню навчання, викладання, та оцінювання. Від скромного вебінару до повноцінного віртуального класу, мікрокурсів, гейміфікації і навіть доповненої реальності – цифрові технології навчання прокладають шлях до більш доступних, гнучких і орієнтованих на учня підходів до навчання.

Мобільне навчання та додатки. Понад 80% населення світу мають смартфони, а використання портативних пристроїв робить онлайн-навчання гнучким, зручним і поширює його далеко за межі класної кімнати. Мобільне